A. SALOMONIS VOEGELINI

V. D. M. IN UNIVERS. TURIC. PRIVATIM DOCENTIS

ADNOTATIONES

IN PLATONIS GORGIAM.

De tempore, quo hoc colloquium habitum finxerit Plato, viri docti plane consentire videntur, Ol. 93. annum 4. statuentes. Unus tamen aliter statuit Boeckhius in censura editionis Heindorfianae (Jen. Lit. Zeit. 1808. n. 178. p. 196 ss.), qui dialogum ad priorem Gorgiae legationem retrahit et Ol. 88. anno 2. tribuit. Quam sententiam a nuperrimo editore tacitam nos veram habemus. Contraria nititur loco p. 473. E. *ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν, καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχών, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. μὴ οὖν μηδὲ νῦν με κέλευε ἐπιψηφίζειν.* Haec Socratis verba interpretes ad nobilem illam Socratis *ἐπιστασίαν* referunt, qua populum in duces pugnae ad Arginussas furentem ac damnationem universorum contra ius fasque postulantem in suffragia mittere noluit neque rhetorum minis motus sententia sua constitit, ut exspectandus esset illis proximi diei *ἐπιστάτης*, sub quo rem peragerent (Plat. Apol. p. 32. B. Xen. Hell. I. 7, 14. Mem. I. 1, 18. IV. 4, 2. ubi vid. interprr.). Haec vero res plane diversae a nostra indolis esse videtur: nam sive eam per se spectas, sive Platonis et Xenophontis relata legis, ridiculum sane ibi nihil reperies, neque ridentem populum sed furentem mortemque Socrati minantem, quum ille sua animi magnitudine furorem minasque contemnens populum male agere non sinat idque pervincat. Nostro vero ex loco elucet illa Socratis in vita quotidiana singularitas et quasi sinisteritas, quam ipse interdum iactare potius quam occultare videtur, quamque non solum ex comoedia sed ex ipsis Platone et Xenophonte cognovimus. Video quidem Astium (Annott. in Gorg. s. Opp. Plat. tom. XI. p. 206.) in his Socratis verbis lusum et irrisionem conspicientem, scioque etiam alios viros doctos ironiam hic sensisse: eius vero rationem in hoc loco agnoscere nequeo. Nam manifesto non id dicit, se facere noluisse quod alii iusserint, sed nescivisse quod debuerit (*ἔδει*). Hoc vero aliud quid narrare non ludentem rem mutare mihi videtur. Omnino autem in illa epistasia Ol. 93, 3. Socratem

populum non in suffragia mittentem videmus, in ea, quam h. l. tangit, id facientem vel saltem facere volentem. Unde consequitur, eandem esse non posse. Quod pluribus exposui, quum Boeckhium ipsum in fine disputationis suae eo inclinantem videam, ut etiam illud *πέρυσι* de nobili illa Ol. 93, 3. epistasia intelligi possit: quod mihi propter rationes allatas fieri non posse videtur. Neque existimo — quae Schleiermacheri fuit sententia (Vers. p. 482.) — ab omni verisimilitudine abhorrere, Socratem bis *βουλευτήν* fuisse. Certe Apologiae verba (p. 32. B.) *ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα, ἐβούλευσα δέ* hoc non plane excludunt. Quod vero Boeckhius anachronismum, qui ex mentione Archelai iam regnantis oritur, inde explicat, quod ex altero quodam Gorgiae itinere Atheniensi Plato aliqua in prius transtulerit, id a vero minime alienum videtur. Cetera quae Boeckhii rationem confirmant, commemoratio Periclis *νεωστί* mortui, Niciae viventis, Alcibiadis Socratis amasii, eiusdem adversa fortuna in rebus publicis futura eique praedicta, ab ipso viro doctissimo ita explicata sunt, ut nihil addendum videatur satisque habeam eorum memoriam instauravisse.

P. 447. B. *οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ' ἐμὲ ἥκειν οἴκαδε· παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν.* Locum rectissime se habere nullisque mutationibus indigere cum Astio iudicamus. Cur enim Callicles tempus quo venturi sint certius definiat, quum id neque ipse noverit neque illos iam constituisse sciat? Obtinetur h. l. ipsa illa rei incertae significatio cum exspectatione eventus, quam coniunctivo particula *ἄν* instructo inesse grammaticae docent. Anacoluthiam vero, qua apodosis interpositis verbis *παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει* turbata est, recte ab Heindorfio indicatam esse arbitramur. Nam infinitivus pro imperativo positus non minus quam appellatio *ὦ 'τᾶν* incommodam emphasin orationi infert, quae h. l. simplicissima est et esse debet. — Ceterum recte Schleiermacherus notavit, non in Calliclis domo, sed alio quodam loco Gorgiam esse. Nam si esset apud Calliclem, invitatione nulla opus erat Socratis ad id ipsum venientis ut Gorgiam audiret; de qua re vid. ipsum p. 474. Simul ita statuentes id lucramur, ut non iam cap. 2. in. ingressi esse Calliclis domum putandi sint, quod Plato suo more ob oculos nobis posuisset, non divinandum reliquisset.

P. 449. A. *καὶ νῦν οὖν οὕτως εἰπέ.* Particulam *οὖν* libenter retinuerim, quum apte conclusionem ex protasi deducat,

quasi dixerit: quum antea tam bene rem peregeris, nunc quoque igitur bene agas. Neque propterea necessaria videtur interpunctio ab Astio commemorata: *Γοργίαν, ὥσπερ — ἀπεκρίνω. καὶ νῦν οὖν κτλ.*

P. 449. B. *Ναί*, quod male hic inseritur, inde ortum est, unde etiam Buttmanni et Astii defensio, quod verba *ὅπερ ὑπισχνεῖ* de promissione accipiebantur qua Gorgias ad proxima *ἆρ' οὖν ἐθελήσαις ἂν* responderet. Neque Stallb. aliter, qui pro futuro accepit. Est vero: quod semper, utique profiteris, scilicet, ut statim ipse Socrates explicat, *κατὰ βραχὺ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι.* Profitentem hoc audivimus Gorgiam p. 447. E. cap. 2.: h. l. ut accuratius rem designet, Socrates addit *κατὰ βραχύ*, atque ad haec iam G. respondet: *εἰσὶ μέν κτλ.*

P. 451. A. *ἴθι νῦν καὶ σὺ τὴν ἀπόκρισιν ἣν ἠρόμην διαπέρανον.* Quod Bekkerus et Astius ex codd. dederunt, *ἴθι οὖν*, valde arridet. Non enim praesens actio prioribus opponitur, sed quum priora recte dicta sint, sequentia ut his respondeant monet Socrates. Quod vero Stallb. voluit, *ἴθι οὖν, νῦν καὶ σύ*, hoc fieri posse negem: debebat saltem *ἴθι οὖν, καὶ σὺ νῦν.*

P. 453. C. *ὁ τὰ ποῖα τῶν ζώων γράφων καὶ ποῦ;* Haerebit omnis lector in isto *ποῦ*: sed quae offeruntur emendationes peiores sunt. *Πόσον* alienum ab huius loci consilio: *τοῦ* aeque alienum simul in grammaticam peccat: sed ne *πῶς* quidem satisfacit. Non enim illis *τίνα ποτὲ λέγεις τὴν πειθώ* respondet *πῶς*, sed esset *ποίαν λέγεις*; neque video quomodo aliter vertas atque „quo pacto.“ Tenemus igitur *ποῦ*, neque tamen Astii explicationem accipere possumus, quam vix explicatam intelleximus, sed eo sensu particula adhibita videtur ut ex pluribus *ζωγράφοις* unum notet loco quo commoretur nominato. Est haec ratio non incongrua, neque in eo haerendum quod in re ipsa, in rhetorica, huic imaginis parti nihil respondet. Nam liberius hoc dicendi genus Platonis proprium quaevis pagina ostendit, atque — ut pro multis unum proximum afferamus — statim p. 454. A. *ποίας δὴ πειθοῦς*, quum accuratius fuisset *τίνος.*

P. 456. B. *ὁπότερον δεῖ αἱρεθῆναι, ῥήτορα ἢ ἰατρόν.* Recte Ficinus: uter sit pro medico eligendus, rhetorne an medicus. Nam neque *αἱρεθῆναι* simpliciter est „alteri praeferri,“ neque eximium hoc esset, nisi in ipso medici officio huic praeferretur

orator. Nolim tamen ideo cum Astio omittere verba *ῥήτορα ἤ*, quum sine iis langueat *ἰατρόν*, contra haec oppositio rem magis etiam mirabilem exhibeat. Neque opinor in Graecis urbibus medicos perpetuos electos esse, quod ex hodierno usu Astius attulit (*als Stadtarzt ernannt werden*), sed in singulis casibus operam singularem medici alicuius petitam.

P. 457. A. *ἀλλ' οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα δεῖ οὔτε τοὺς ἰατροὺς τὴν δόξαν ἀφαιρεῖσθαι, ὅτι δύναιτο ἂν τοῦτο ποιῆσαι, οὔτε τοὺς ἄλλους δημιουργούς.* Emendatio loci quo absolvatur accedat oportet recta explicatio. *Τοῦτο ποιῆσαι* est *δόξαν ἀφαιρεῖσθαι*: aliter neque optativus rationem haberet, et *ποιῆσαι* valde langueret. Astium pluralem reponentem valde miror: unde enim hoc pronomen infinitum *man*, quum solus orator hic nominatus sit et nominari potuerit?

P. 460. C. *οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι, τὸν δὲ δίκαιον δίκαια βούλεσθαι ποιεῖν;* Stallbaumius quum locum recte explicaverit, simul effecit ut ipsius quoque emendatione non opus esse pateret, qua inter haec duo membra Gorgiae responsum *Ναί* interponeretur. Quum enim iustum esse oratorem iam demonstratum sit, Socrates consensu Gorgiae non iam exspectato pergit. Eadem sententia deinde novo syllogismo inservit, in quo vim verbi *βούλεσθαι* bene perspexit Stallb.; atque ibi addito *ἐκ τοῦ λόγου* denuo significatur rem iam antea demonstratam esse. Neque haereo in duplici hac commemoratione iustitiae rhetorici, quae sane in priore loco necessaria non erat, sed minime incongrue ratiocinationis primum membrum absolvit novique initium significat. Logicorum more omnem hanc argumentationem sic exponas: *Ὁ τὰ δίκαια μεμαθηκὼς δίκαιος· ὁ ῥητορικὸς τὰ δίκαια μεμάθηκεν· δίκαιος ἄρα ὁ ῥητορικός. Ὁ δίκαιος δίκαια πράττει· δίκαιος ὁ ῥητορικός· δίκαια ἄρα πράττει ὁ ῥητορικός.* Pro hoc extremo cum vi maiore ait: *ὁ δίκαιος δίκαια βούλεται πράττειν*, atque amplius etiam *ὁ δίκαιος οὐδέποτε βουλήσεται ἀδικεῖν*; quod iam ita absolvitur: *δίκαιος ὁ ῥητορικός· οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὁ ῥητορικὸς ἀδικεῖν.*

P. 461. C. *καὶ ἐγὼ ἐθέλω τῶν ὡμολογημένων εἴ τι σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὡμολογῆσθαι ἀναθέσθαι ὅ τι ἂν σὺ βούλῃ.* Non erat quod haererent viri docti in verbo *ἀναθέσθαι*. Nam quamquam Polus, non Socrates immutat antea concessa, tamen Socrates illi accedens recte ipse retractare ea dicitur. Quin

proprie ea tantum aliquis *ἀνατίθεται* quae ipse statuerat, ut potius dicendum sit p. 462. A. non accurate locutum esse scriptorem. Simul ironia per hunc locum regnans magis conservatur, ubi Socrates ipsum se retractaturum pollicetur. Sic ne ex sensu quidem Astii et Beckii rationem probamus (ut *σέ* suppleatur ad *ἀναθέσθαι*), quae ut linguae legibus probetur magis etiam veremur.

P. 464. B. *τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντίστροφον μὲν τῇ γυμναστικῇ τὴν νομοθετικήν, ἀντίστροφον δὲ τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιοσύνην. ἐπικοινωνοῦσι — ἥ τε ἰατρικὴ τῇ γυμναστικῇ καὶ ἡ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ.* P. 465. C. *ὅτι ὃ ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρικήν, τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην.* In loco, cuius mihi difficillimum videtur iudicium, magis equidem eo inclinem, ut cum Bekk. et Schleierm. sequar eos libros qui (etiam p. 465. ubi non enotavit Stallb.) praebent *δικαστικήν* pro *δικαιοσύνῃ*. Accuratius enim hic singula sibi opponuntur quam ut toleremus inaequalitatem alioqui utique Platoni satis usitatam, neque quidquam impedit quominus *δικαστικήν* latiore sensu de omni actu civili accipiamus, non solum de iudicis officio, sed de accusatoris, defensoris, etiam rei et damnati. Astius, quum notionem *τοῦ διανεμητικοῦ* desideret, quumque omnino activam iustitiam hic poni velit, minus attendisse videtur comparationem cum *ἰατρικῇ* institutam, quae utraque ars est corrupta emendans, quum *νομοθετική* et *γυμναστική* recta et sana tum gignant tum conservent. Vide p. 520. B. ubi omnes *δικαστικῆς*. Buttmanni vero explicatio ideo minus placet, quod a vita civili notionem abducit ad internam animi rationem, quae alienior ab hoc loco videtur. Id quoque Schl. recte dixisse videtur, scholiastae verba monstrare viam et rationem corruptelae: semper enim hi interpretes singula ex loci sui angustiore sensu ad communem quendam et ampliorem extollunt, eoque ipso rationem locorum pervertunt. Neque exemplum ex Rep. I. petitum rem conficit. Nam ibi variarum artium exempla ponuntur, nomenque *τέχνης* nonnisi comparandi caussa adhibetur, neque de *δικαιοσύνῃ* sola: quanquam etiam illo in opere notio eius patet quam latissime, ut vel sic nostro loco ille non sit aequalis. (Contra Faehsius V. Cl. *δικαιοσύνην* tuens advocat locum p. 478. A. B. quem satis gravem minime negaverim, quanquam ne hic quidem nostro plane respondet. Omnino dubium me manere libenter confiteor.)

P. 465. C. *ὅπερ μέντοι λέγω, διέστηκε μὲν οὕτω φύσει· ἅτε δ' ἐγγὺς ὄντων φύρονται ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταὐτὰ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι χρήσωνται οὔτε αὐτοὶ ἑαυτοῖς οὔτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τούτοις.* Vulgatae huic lectioni iure defensae haec addam. Plato ubique vitat aequalem membrorum progressum, unde alia omittit, alia immutat. Sic h. l. debebat dicere: Permutantur sophistica et rhetorica (atque nomothetica et dicastica): perinde soph. et nom. atque rhet. et dic.; permutarentur etiam (*εἰ μὴ ἡ ψυχὴ τῷ σώμ. ἐπ. κτλ.*) opsopoeica et commotica (atque iatrica et gymnastica): perinde ops. et iatr. atque comm. et gymn. Iam vero permutationem verarum artium plane omittit quippe in veritate versantium: porro omittit posteriorem prioris membri partem, quum ex respondente posterioris intelligatur (plane ut antea post verba *ὃ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικήν, τοῦτο ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρικήν* omiserat *καὶ ὃ σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικήν, τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαστικήν*): denique pro artium nominibus artificum ponit, quum non tantum alii has artes permutent, sed ipsi qui eas exercent. Iam verba *οὐκ ἔχουσιν ὅ τι χρήσωνται* evincunt de hominibus loqui Socratem, non de artibus. Ad *διέστηκε* vero subiecti loco subaudiendum *ταῦτα*, hae quaternae artes, sive potius impersonali quam dicimus constructione: ita quadripartite res se habet i. e. haec se habent. Astius supplet *ἡ ῥητορική* sc. a ceteris artibus ipsi propinquis: sed valde dubito de hoc usu verbi *διεστηκέναι* de una tantum re, etiamsi per sententiam ea stare posset. Eodem quo *διέστηκεν* referendum *ὄντων*: nam relato ad *σοφισταὶ καὶ ῥήτορες* quis non exspectaret *ὄντες*? Denique verba *ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταὐτά* coniuncta ad *φύρονται* pertinent: in eadem actione et quae easdem res tractet. Sic neque corruptum cum Heindorfio neque excerptum cum Astio hunc locum habebimus: quod eo facilius assequi videmur, quum uterque rationes integritatis tantum non omnes attulerit.

P. 465. E. *ἐὰν μὲν οὖν καὶ ἐγὼ σοῦ ἀποκρινομένου μὴ ἔχω ὅ τι χρήσωμαι.* Non video cur hoc loco futurum aptius sit quam supra p. 465. C. Futura quidem est haec res, sed hoc scriptor nunc non significat, quum dicat *ἐὰν ἔχω*, non *εἰ ἕξω.*

P. 466. C. Verba *νὴ τὸν κύνα* malim cum Ficino sequentibus adiungere quam cum Heind. ab iis segregare. Non enim est quod Socrates ad Poli quaestionem respondeat, minime tali confirmatione: sed quae illi opponit quum mira videantur, hac

confirmation quasi excusantur. Neque haerebimus in voce *μέντοι* affirmandi significatione adhibita. Idem ex linguae usu Astium probavisse animadverti.

P. 467. B. *οὗτος ἀνήρ* —. Haec sicut interpunctione significantur ita explicanda erant, sermone Poli non sponte ab ipso abrupto, sed a Socrate intercepto. Sic iam Heind. et Schol. neque aliter Astius.

Ibid. *οὐκ ἄρτι ὡμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι, τούτου πρόσθεν;* Verba ultima ego quoque sanissima habeo, sed explico, ut interrogationem non corrigant eoque infringant, sed augeant eius vim. Dicit enim: ante ea quae nunc dicis, quo haec posteriora illis prioribus contraria esse magis appareat, quasi diceret *καὶ ἐκεῖνα πρόσθεν ὁμολογήσας εἶτα νῦν ταῦτα ἐναντία λέγεις;* Quam rationem Astius tam bene explicavit, ut mirari liceat eum non defendentem sed oppugnantem haec verba fecisse.

P. 470. A. *οὐκοῦν, ὦ θαυμάσιε, τὸ μέγα δύνασθαι πάλιν αὖ σοι φαίνεται, ἐὰν μὲν πράττοντι ἃ δοκεῖ ἕπηται τὸ ὠφελίμως πράττειν, ἀγαθόν τε εἶναι, καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι· εἰ δὲ μή, κακὸν καὶ σμικρὸν δύνασθαι.* Omnis loci difficultas tollitur intellecta quae est in verbis *καὶ τοῦτο — τὸ μέγα δύνασθαι* anacoluthia. Nam accurate dixisset *τὸ μέγα δύνασθαι φαίνεται ἀγαθόν τε εἶναι καὶ μέγα δύνασθαι (εἶναι)*, sicut postea: *εἰ δὲ μή (φαίνεται τὸ μέγα δύνασθαι), κακὸν καὶ σμικρὸν δύνασθαι (εἶναι)*, ut sint praedicata ad *τὸ μέγα δύνασθαι* haec: *ἀγαθόν τε καὶ μέγα δύνασθαι* sicut *κακὸν καὶ σμικρὸν δύνασθαι.* „Aperte magna potentia tum demum est et res bona et ideo revera magna potentia: aliter eadem est res mala et revera parva potentia.“ Sed quum ingratus fuerit infinitivus *μέγα δύνασθαι* additus alteri infinitivo *εἶναι*, rem explicatius enuntiavit, propria tamen ratione in proximis servata. Eadem est Buttmanni sententia sed parum explicita: Astium cum Stallb. errare opinor.

P. 470. C. *χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι ὦ Σώκρατες. ἀλλ' οὐχὶ κἂν παῖς σε ἐξελέγξειεν ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγεις;* Vera Stallb. explicatio post *Σώκρατες* puncto opus esse monstrat: nam ita demum ab ironia ad verum sensum subitus transitus fit, quo hoc loco opus est. Vernacule dicas: Ja das ist nun schwer zu widerlegen. Ei sollte denn nicht ein Kind es können? Aeque celeri transitu Cic. Phil. VII. 8, 23. „Magna pax Antonio cum iis,

his autem cum illo. Quae potest maior esse discordia?" Sed copiose iam Astius haec exposuit.

P. 471. A. *καὶ εἰ ἐβούλετο τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐδούλευεν ἂν Ἀλκέτῃ.* Lectionis veritatem pro altera *ἐδούλευσεν* ut plane percipiamus, cogitandum est, tunc, si iuste ageret Archelaus, Alcetam non interfectum fuisse, sed superstitem. Rectissime igitur Socrates: serviret nunc Alcetae vivo.

P. 472. A. *καὶ νῦν περὶ ὧν σὺ λέγεις ὀλίγου σοι πάντες συμφήσουσι ταὐτὰ Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι, ἐὰν βούλῃ κατ' ἐμοῦ μάρτυρας παρασχέσθαι, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω. μαρτυρήσουσί σοι, ἐὰν μὲν βούλῃ, Νικίας ὁ Νικηράτου κτλ.* Emendatio qua *καί* ante *ἐὰν βούλῃ* omissum est hac demum interpunctione facta absolvitur, ut verba *ἐὰν βούλῃ — λέγω* superioribus adiungantur et verbis *μαρτυρήσουσί σοι* nova periodus incipiatur. Quam rationem, multo altera vividiorem, unice veram esse iam verba *ἐὰν μὲν βούλῃ — ἐὰν δὲ βούλῃ* ostendunt, quae post priora illa *ἐὰν βούλῃ* in eadem periodo misere languerent. — De argumento dialogi temporis definiendi quod huic loco inest supra dictum est. Ceterum nobis Nicias propterea hoc loco nominatus videtur, quod ille viri optimi fama fruebatur, cuius igitur testimonium multo etiam maioris fuisset momenti quam hominis nefarii qualis Archelaus erat. Similis est Aristocratis ratio, cuius pietatem donarium testabatur. Denique Periclis mentio fit, qui tum iam boni prisci temporis vir habebatur et omnibus laudatissimus erat. „Iniuste facta" cum Astio nulla plane hic videre possum.

P. 473. C. *ἐὰν — στρεβλῶται καὶ ἐκτέμνηται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκάηται.* Quod Astius impugnaverat *ἐκκάεσθαι τοὺς ὀφθαλμούς*, nunc ipse ad h. l., atque ad locum de Rep. II. 361. E. etiam Stallb. defendit. Eundem arbitror non iam offendere in verbo *ἐκτέμνεσθαι*, quod de exsecando s. castrando vere Astius interpretatur, locis allatis quibus accedit iam Aeschylus in simili recensione (Eum. 185.): *οὔτοι δόμοισι τοῖσδε χρίμπτεσθαι πρέπει· ἀλλ' οὗ καρανιστῆρες ὀφθαλμώρυχοι δίκαι, σφαγαί τε, σπέρματός τ' ἀποφθοραὶ παίδων, κακοῦ τε χλοῦνις, ἠδ' ἀκρωνία, λευσμόν τε καὶ μύζουσιν οἰκτισμὸν πολύν, ὑπὸ ῥάχιν παγέντες.*

Ibid. *οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται.* Neque quod Stallbaumio placuit *εὐδαιμονέστατος*, neque quod Astio *εὐδαίμων* potest hic locum habere. Nam Socrates neutrum *εὐδαίμονα* appellave-

rat, neque igitur Polo ei hoc substituere licet. At pro ἧττον ἄθλιος potest dicere εὐδαιμονέστερος. Sed omnem litem dirimit proximum illud: εὐδαιμονέστερος μὲν τοίνυν οὐδέποτε ἔσται οὐδέτερος αὐτῶν.

P. 477. D. οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστι καὶ ἀνίᾳ ὑπερβάλλον αἴσχιστον τούτων ἐστίν. Locum omni dubitationi exemit Ast. allato plane gemino p. 475. B. — In proximis: οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ τούτων γε, verba ἀπὸ τούτων γε non accipiam: ex his quae disputata sunt s. (ut Fic.) quantum ex his coniicitur; nam nullus in hac re coniiciendi locus, quae tota pendet e sensu, minime vero ex antea disputatis. Sed videtur esse ut alibi οὕτως (cf. Stallb. ad p. 464. B.): ex iis quae iam praesto sunt, sic sine alta explicatione. Qui sensus aptior videtur etiam in loco Luciani allato, Hermot. §. 47. Quem praeter hunc attulerat Heindorf. Bis accus. §. 11. plane a nostro alienus est, siquidem ταῦτα eo explicare voluit: sed Astius de praep. ἀπό accipit, quam sane pariter cum altero probat.

P. 478. B. τί οὖν τούτων κάλλιστόν ἐστιν (ὧν λέγεις); ΠΩ. τίνων λέγεις; Possis fortasse, quo verba nullo modo toleranda ex corruptela orta ostendas, coniicere τί οὖν τ. κ. ἐστιν; ΠΩ. τῶν τίνων λέγεις; Sed unice veram arbitror Bekkeri rationem, ut illud male seduli lectoris ineptum additamentum eiiciatur. Qualia Platoni passim obtrusa esse quivis dialogus ostendit: quanquam hic illic etiam defensa videmus a viris doctis, nimia opinor librorum reverentia, quos, ut hoc unum afferam, in solo Gorgia praeter nostrum locum ter etiam deserere equidem necessarium existimo, p. 451. B. 483. E. 497. A.

P. 480. .B ἢ πῶς λέγομεν, ὦ Πῶλε, εἴπερ τὰ πρότερον μένει ὁμολογήματα; Coniunctivus λέγωμεν ut deliberantis ab hoc loco non alienus esset: praeferam tamen indicativum aptiorem Socrati cum fiducia loquenti in re sibi certa. Neque minus recte Polus aegre concedens coniunctivo utitur: τί γὰρ δὴ φῶμεν, ὦ Σώκρατες;

P. 480. C. μὴ ἀποδειλιᾶν ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα εὖ καὶ ἀνδρείως. Recepta hac lectione tollitur coniunctio minus apta inter μύσαντα καὶ ἀνδρείως. Hac vero sublata etiam dubitationem de veritate verbi μύσαντα sublatum iri arbitror, quam nuper vir doctus (Th. Bergk, in Zeitschr. f. Alterthumswiss. 1835. Sept. 114. p. 910.) movit. Ait ille hoc non esse viri fortis clausis oculis adspectum cruciatuum effugere. Quod verum est: at

non id Plato h. l. agit, quomodo ferendi sint dolores, sed utrum vitandi sint an subeundi: neque sapientem aliquem inducit, sed hominem vulgarem. Ei vero opus est maiore quodam et vehementiore impetu, ut atrocia illa subeat, quod ipsum optime exprimit imago τοῦ μύειν, quam comparem alteri nostratibus frequentiori, si quis compressis dentibus dolorem vincere laborat. Praeterea μὴ μύσαντα, quod illic propositum est, neque vim haberet suam inter illa μὴ ἀποδειλιᾶν et μὴ ὑπολογιζόμενον, neque ante, sed post verbum ἀνδρείως collocandum fuisset: tali enim negatione augeri debet prior affirmatio. — Denique post ἀλγεινόν commate, non puncto distinguendum est: novum enim hic membrum nullum orditur.

P. 481. C. εἰ μή τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος, τοῖς μὲν ἄλλο τι, τοῖς δὲ ἄλλο τι, τὸ αὐτό. Unice vera est Heindorfii explicatio, sed quod additum volebat ὄν, confudisse videtur dictionem ἐτύγχανεν ὄν cum ea quam hic habemus ἦν.

P. 483. A. φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἴσχιον ὅπερ καὶ κάκιον, τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. Quod post κάκιον insertum est οἷον, opus esse non videtur. Scriptor a communi sententia statim ad singularem rem cuius gratia illa protulit transit: quae quum gravissima sit, instar omnium habetur atque ita pro omnibus sub illam sententiam cadentibus affertur. Neque aliter in proximis νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν pro pleniore locutione νόμῳ δὲ τἀναντία οἷον τὸ ἀδικεῖν vel similibus.

Ibid. E. ἀλλ' οἶμαι οὗτοι κατὰ φύσιν ταῦτα πράττουσι καὶ ναὶ μὰ Δία κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως, οὐ μέντοι ἴσως κατὰ τοῦτον ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐρρωμενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων λαμβάνοντες, ὥσπερ λέοντας κατεπᾴδοντές τε καὶ γοητεύοντες καταδουλούμεθα λέγοντες ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν καὶ τοῦτό ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. Ita minore tantum interpunctione ante ἐκ νέων adhibita (vel potius nulla omnino neque ibi neque ante ὥσπερ) vera huius loci ratio apparet. Non enim suppleto γάρ a verbis ἐκ νέων nova enuntiatio statuenda est, sed per anacoluthiam ex oratione relativa (ὃν τιθέμεθα πλάττοντες) in directam transitur, quum proprie ita exiisset: πλάττοντες καὶ καταδουλούμενοι vel ἐπεὶ πλάττομεν καὶ καταδουλούμεθα. Cf. Reisig. ad Oed. Col. commentt. critt. p. 387. — Verba illa (κατὰ φύσιν) τὴν τοῦ δικαίου spuria esse iam sequentia καὶ κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως ostendunt, quae nihil nisi νόμον et φύσιν sim-

pliciter sibi opponi evincunt. Quae contra Astii ratio minime me movet.

P. 485. E. *ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι.* *Ἱκανόν* mihi non „ferri posse", sed plane se recte habere videtur. Est enim quod ad finem quem sequimur consequendum sufficit eoque perducit: quod bene post *ἐλεύθερον* et *μέγα* locum habet: neque liberi quid neque magni neque omnino eiusmodi quo aliquid assequaris; vernacule *etwas rechtes.*

P. 485. E. seqq. In restituendis Euripidis versibus Valckenarius non satis feliciter operam posuisse videtur, praesertim quum nimis arcte Platonis vestigia premeret, qui tamen in iis afferendis et sermoni immiscendis liberrime versetur. Et quanquam ipse rem ne tentaturus quidem, aliqua tamen afferam quae minus recte instituta videantur. Iam in verbis p. 484. E. *λαμπρός τ' ἐστὶν ἕκαστος ἐν τούτῳ* praeter vocabulum *λαμπρός* non aliud poetae tribuerim: *ἐν τούτῳ* sane ante *κἀπὶ τοῦτ'* admodum mihi languet. Hoc vero in loco miror nominativum *φύσις ψυχῆς* et redundantem et privantem verbum *διαπρέπεις* obiecto suo, quod in poetica dictione optime sibi adiungit. Praepositione *ἐν* ad *βουλαῖσι* poetam potius liberem (in utroque consentit Astius): verba *εἰκὸς λάβοις* illi tribuam, quum aliter eorum difficultas improbanda videatur: contra *πιθανόν* explicationis caussa additum puto; neque verba *ὑπὲρ ἄλλου* magis ex Euripidis quam Calliclis mente dicta videntur, cuius proprium illud *οὔθ' ἑαυτῷ οὔτ' ἄλλῳ τινὶ βοηθεῖν.* P. 486. B. praeter illa *εὐφυᾶ λαβοῦσα τέχνη φῶτ' ἔθηκε χείρονα* nihil Euripideum censeo: minime poeticus color inest versui *καὶ πῶς σοφὸν τοῦτ' ἐστὶν εἴ τις*: quorum ultimum *εἴ τις* si poetae servandum sit, legam saltem *ἥ τις εὐφυᾶ κτλ.* sed non *εἴ τιν'*, quo non indiget *φῶτα*, *τέχνη* vero addito *τίς* bene distinguitur. Ille vero versus *μήτ' αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον γ' ἐπαρκέσαι* paucos opinor defensores habebit. Denique in versu *ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς* pro *σοφίσματα* malim etiam contra Stobaeum ex Platone recipere *ληρήματα*, quod nisi ex poeta attulerit, non video cur adhibito *εἴτε — εἴτε* a *φλυαρίας* disiunxerit Callicles.

P. 486. D. *οὐκ ἂν οἴει με ἄσμενον εὑρεῖν τούτων τινὰ τῶν λίθων ᾗ βασανίζουσι τὸν χρυσόν, τὴν ἀρίστην, πρὸς ἥντινα κτλ.* Non erat quod haereretur in vocabulo *ᾗ*. Solita enim cogitandi celeritate pro toto lapidum genere iam singularem illum quem sibi in animo proposuit substituit, atque ad hunc prono-

men refert. Est igitur eadem ratio quam supra p. 483. A. vidimus.

P. 487. C. *καί ποτε ὑμῶν ἐγὼ ἐπήκουσα βουλευομένων.* Hanc lectionem ita veram habeo, ut alteram *ὑπήκουσα* vix cum libris tolerarem. *Ὑπακούειν* est obedire vel saltem attente aliquid audire, ut in locis Aristophanis ab Heindorfio allatis; contra *ἐπακούειν* participem esse audiendi (*zuhören*, quasi *ἐπεῖναι ἀκούοντα*), quod ipsi illi quos Stallbaumius attulit loci demonstrant, clarissime ex Parmenide allatus. Hanc vero notionem, non illam nostro loco convenire clarum est, neque video cur clam illorum sermonem Socrates excepturus fuerit. Sed eadem iam docuit Astius.

P. 488. B. *πῶς φῂς τὸ δίκαιον ἔχειν καὶ σὺ καὶ Πίνδαρος τὸ κατὰ φύσιν; ἄγειν βίᾳ τὸν κρείττω τὰ τῶν ἡττόνων κτλ.* Boeckhii interpunctionem falsam esse sensus loci et Platonici et Pindarici ostendit. Nam Socrates cum irrisione satis acerba Calliclis distinctionem *τοῦ δικαίου τοῦ κατὰ φύσιν* repetit: apud Pindarum autem notio illa *κατὰ φύσιν* non verbo *ἄγει*, sed tantum substantivo *νόμος* addita esse potest, quum non ante illud, sed ante hoc collocanda sit. Neque Pindaricum *ἄγειν τὸ βιαιότατον* est nostrum *ἄγειν τὰ τῶν ἡττόνων.* De loco verborum *κατὰ φύσιν* Boeckhius postea (Pind. III. 642.) idem sensisse videtur: inde vero simul consequi existimo, loco superiore p. 484. B. illa neutiquam Platonis verbis inserenda esse. Fuerunt sane illa in aliquo Pindari loco: etiam coniunctionem aliquam inter ea et locum de „lege omnium rege vim iustam reddente“ fuisse, ex loco de legg. III. 714. E. coll. 690. C. intelligitur: qualis autem haec coniunctio fuerit et ubi illa *κατὰ φύσιν* in Pindaro quaerenda, id profecto nescimus. Non dissimilia habet Astius, cuius tamen explicationem verborum *ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον* probare non possumus.

P. 492. C. *τὰ δὲ ἄλλα ταῦτ' ἐστὶ τὰ καλλωπίσματα, τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα, ἀνθρώπων φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια.* Heindorf. eiicere voluit articulum ad *συνθήματα*, Stallb. ad *καλλωπίσματα*, neuter recte. Nam utrumque iam supra p. 484. A. significatum erat eoque nunc respicitur: illa artificia, illa composita quae supra iam notavi. Praedicatum enim *συνθήματα* non minus esse quam *καλλωπίσματα* apertum est. *Ταῦτα* et subiecto *τὰ ἄλλα* et praedicatis adiungi potest: equidem his malim. Denique praedicatis illis adduntur sine articulo *ἀνθρώ-*

πων φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια i. e. *quae sunt* hominum nugae et res nihili. Aliter Astius construit, sed dubito an recte.

P. 493. A. *καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κτλ.* Haec non iam ex priore *ὡς* pendere, particula *ἄρα* et *τοῦτο* primo loco positum ostendunt. Non igitur commate, sed maiore interpunctione ante ea distinguendum. Quod factum in Hdf. ed. 2.

Ibid. B. *τῶν δ' ἀμυήτων τοῦτο τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσί, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας.* Sana haec lectio, neque *διά* ante *τὸ ἀκόλαστον* inserendum, multo minus etiam totus locus cum Astio abiiciendus. *τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ* non est „dissoluta eius *pars*“ quod sane male se haberet, sive *αὐτοῦ* de toto animo sive de illa animi parte explicares: sed est „dissoluta eius (huius partis) *ratio*“, quod additur verbis *τοῦτο τῆς ψυχῆς* explicandi caussa. Duplici enim ratione haec dici poterant: hanc animi partem ob dissolutam rationem dolium perforatum appellavit; et: huius animi partis dissolutam rationem ita significavit ut dolium perforatum esse diceret. Quarum utramque confundens sic Plato locutus est: hanc animi partem, (scilicet) dissolutam eius rationem (ita significavit), ut sit dolium perforatum. Adiecta illa *τὸ ἀκόλ. αὐτοῦ καὶ οὐ στεγ.* ipsa videntur occasionem dedisse constructioni mutandae. Accedere meae sententiae Faehsium V. Cl. gaudeo, qui haec adiectiva substantivorum abstractorum loco esse monet (*ihre Ungebundenheit und ihr Nichthalten*).

Ibid. C. *τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπείκασε τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τετρημένην ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην.* Schleiermacheri coniecturam *ἀπληστίαν* in altera versionis editione non reperio, summoque iure exterminata est. Non enim affectuum proprius hic locus, sed *ψυχή* eiusque imago cribrum de intelligentia intelligenda, quae illi *ἐπιθυμητικῷ* aut imperat aut servit: propterea intelligendi qualitates recte appellantur *ἀπιστία τε καὶ λήθη*. *Ἀπιστία* is est animi status, quo nulla de re ita sibi persuadere possit, ut persuasio facta eius moderetur utque secundum eam agat. Idem est *λήθη*, si cui omnia quae probavit (*Grundsätze*) statim et ita, ut nullam vim in facta exerceant, effluunt. — Astius etiam ex etymologia caussam pro voc. *ἀπιστίαν* attulit.

P. 494. B. *καί μοι λέγε, τὸ τοιόνδε λέγεις οἷον πεινῆν καὶ πεινῶντα ἐσθίειν; Ἔγωγε. Καὶ διψῆν γε καὶ διψῶντα πίνειν; Λέγω, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἁπάσας ἔχοντα καὶ*

δυνάμενον πληροῦντα χαίροντα εὐδαιμόνως ζῆν. Stephani correctio *πληροῦν*, quam Schleierm. secutus, recte reiicitur. Sed constructionem neque Stallb. neque Ast. recte explicavit; verum Bekk. significavit commate ante *χαίροντα* posito. A verbo *λέγω* non pendet *ἔχοντα*, sed *ζῆν*, sicut Socrates dixerat *λέγεις πεινῆν*, et tota enuntiatio haec est: id dico, ut aliquis gaudens beate vivat quum omnes cupiditates habeat easque, ut qui hoc possit, impleat. Hanc rationem sequentia manifesto ostendunt, ubi singula singulis respondent: *ψωρῶντα καὶ κνησιῶντα* nostro *τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἁπάσας ἔχοντα* (est enim haec una ex illis), *ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι* nostro *δυνάμενον*, *κνώμενον διατελοῦντα τὸν βίον* nostro *πληροῦντα*. Copula *καί*, qua nostro in loco *ἔχοντα* et *πληροῦντα* coniuncta sunt, ibi omissa est, quod factum propter alterum *καί* in *ψωρῶντα καὶ κνησιῶντα*, quocum confundi poterat.

Ibid. E. *καὶ τούτων τοιούτων ὄντων κεφάλαιον ὁ τῶν κιναίδων βίος κτλ.* Articulus post *καί* neque necessario neque commode inseritur. Non enim ut in Theaeteti locis et similibus haec notio reliquae enuntiationi interponitur, sed novam enuntiationem orditur, quapropter etiam non *πάντων* est *κεφάλαιον*, sed *τούτων τοιούτων ὄντων*, eoque similis est locus Herodoteo, cui addidit Ast. Plat. Phaedon. p. 96. E. Thuc. I. 142. non aeque nostro pares. Est igitur appositio praeposita ad *ὁ τῶν κ. βίος* articuloque non eget: pro quo, si quid omnino fuisset addendum, potius exspectavissem *καὶ ὃ τούτων τ. ὄ. κεφάλαιον.*

P. 495. C. *ἄλλο τι οὖν ὡς ἕτερον τὴν ἀνδρείαν τῆς ἐπιστήμης δύο ταῦτα ἔλεγες;* Non opus esse participio *ὄν* ad *ἕτερον*, iam Stallb. exemplis demonstravit: addam Platonem si participio uti voluisset scripturum potius fuisse *ὡς ἑτέρου ὄντος τῆς ἀνδρείας* sive *ὡς ἑτέρας οὔσης.*

Ibid. D. *Σωκράτης δέ γε ἡμῖν ὁ Ἀλωπεκῆθεν οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα· ἢ ὁμολογεῖ;* Callicli haec tribuenda esse iam vocabula *γέ* et *ἡμῖν* ostendunt, quae tum demum rationem habent, si his verbis Socratis verba cum irrisione repetuntur. Simul haec *ἢ ὁμολογεῖ* in Socratis ore languidissima, imo plane perversa essent: denique acumen quod inest verbis *οἶμαι δέ γε οὐδὲ Καλλικλῆς* perit, si antecedentia *οὐχ ὁμολογεῖ* non sunt eiusdem Socratis.

P. 496. E. *ἢ οὐχ ἅμα τοῦτο γίγνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον εἴτε ψυχῆς εἴτε σώματος βούλει;* Praeposi-

tionem *πέρι* post *ψυχῆς* inserendam loco male mederi opinor, neque melius eandem suppleri: non enim *περὶ ψυχῆς καὶ σώματος* haec proprie fiunt, sed *ἐν ψυχῇ καὶ σώματι.* Scripta haec videntur per zeugma vel potius attractionem: attrahuntur enim substantiva *ψυχή* et *σῶμα* a substantivis *τόπος* et *χρόνος*, quum proprie verbo per *ἐν* adiungenda fuerint. Ceterum *χρόνος* magis ad *ψυχήν* pertinet et *τόπος* ad *σῶμα*: quae fuerit etiam Astii sententia: sed transpositio male adhibetur, quum propter ipsam vicinitatem *ψυχῆς* a *τρόπον* cui adhaeret attractum sit.

P. 497. A. *καὶ πρόϊθί γε ἔτι εἰς τοὔμπροσθεν* (*ὅτι ἔχων ληρεῖς*), *ἵνα εἰδῇς ὡς σοφὸς ὢν με νουθετεῖς.* Verba quae spuria habere loci sensus cogit, quum usitata glossematum ratione explicari nequeant, vide an ita orta esse veri simile sit, ut quis explicaturus verba *ὡς σοφὸς ὢν με νουθετεῖς* scripserit *ὅ τι ληρεῖς*, alius vero ad similitudinem aliorum locorum addiderit *ἔχων* loco simul mutato. Stallbaumii enim rationi et locus obstare videtur quo illa leguntur, neque *ὅ τι ληρεῖς* satis respondet illi *ἅττα σοφίζει.* Nisi autem *ὅ τι* legimus pro *ὅτι*, omni carebimus explicandi ratione.

P. 498. E. *ἀγαθοὶ ἄρα οἳ ἂν χαίρωσι, κακοὶ δὲ οἳ ἂν ἀνιῶνται; Πάνυ γε. Οἱ μέν γε μᾶλλον, μᾶλλον, οἱ δ᾽ ἧττον, ἧττον, οἱ δὲ παραπλησίως, παραπλησίως; Ναί.* Quanquam ternum *οἵ* pro *οἱ* necessarium esse non contenderim, longe tamen praeferam, quum eiusmodi elliptica oratio melius procedat, si accurate prioribus unde explicanda est congruat. Aliter defendit Astius.

P. 500. E. *αὐτὸ δέ μοι τοῦτο πρῶτον σύμφαθι ἢ μή· σύμφῃς; Οὕτω φημί.* Interrogationem *σύμφῃς* unice rectam non tamen eo explicaverim, quod Callicles respondere dubitet. Nam Socrates tali interrogatione saepe utitur, ubi alter libenter rem concedit, sicubi grave quid ex responsione consequitur, sive maius aliquod membrum eo notatur: quod loci ostendunt ab Heindorfio ad Charmid. p. 166. B. allati.

P. 501. A. *ἡ δ᾽ ἑτέρα τῆς ἡδονῆς, πρὸς ἣν ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐστιν ἅπασα, κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ᾽ αὐτὴν ἔρχεται, οὔτε τι τὴν φύσιν σκεψαμένη τῆς ἡδονῆς οὔτε τὴν αἰτίαν, ἀλόγως τε παντάπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν διαριθμησαμένη, τριβῇ καὶ ἐμπειρίᾳ μνήμην μόνον σωζομένη τοῦ εἰωθότος γίγνεσθαι, ᾧ δὴ καὶ πορίζεται τὰς ἡδονάς. Ἀλόγως* nullo modo mutandum in *ἄλογος*. Vitiose enim adiectivum *ἄλογος* suppleto *οὖσα*

et participium *aoristi* *διαριθμησαμένη* coniunguntur: quare etiam in exemplis allatis semper praesentis participium adiectivo respondet. (Eur. Med. 735. *ἀνώμοτος* ipsum est pro participio aoristi *οὐκ ὀμόσας*.) Contra servato *ἀλόγως* optime iam singula procedunt. Primo enim verbo *ἔρχεται* duo adduntur participia aoristi indicantia quid ante aggrediendum fecerit sive potius omiserit, *σκεψαμένη* — *διαριθμησαμένη τε*: deinde autem participio praesentis *σωζομένη* ratio *τῆς ὀψοποιικῆς* notatur estque hoc adiectivi loco. Simul usus docet verba *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, si fieri potest, interponi iis ad quae pertinent: quod item fit servato *ἀλόγως*. Ficini falsa versio et Heindorfii sententia ex eadem caussa prodierunt, quod in participio *διαριθμησαμένη* aoristum neglexerunt idque, quasi esset *διαριθμουμένη*, adiectivi loco cum *τριβὴ καὶ ἐμπειρία* coniunxerunt; quo facto *ἀλόγως τε παντάπασιν* verbo *ἔρχεται* adiungendum erat, quod utique tolerari non poterat. Distinctionem Astius recte fecit, a quo simul *ἀλόγως* iam defensum erat.

P. 503. D. *εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλ' — ὅτι αἱ μὲν τῶν ἐπιθυμιῶν πληρούμεναι βελτίω ποιοῦσι τὸν ἄνθρωπον ταύτας μὲν ἀποτελεῖν, αἱ δὲ χείρω, μή· τούτου δὲ τέχνη τις εἶναι, τοιοῦτον ἄνδρα τούτων τινὰ γεγονέναι ἔχεις εἰπεῖν;* Verba difficilia *τούτου δὲ τέχνη τις εἶναι* a Stallbaumio per anacoluthum recte explicata videntur. Lectio *τοῦτο δὲ τέχνης εἶναι* non mala ideo minus placet, quia ex brevitate maiore etiam difficultate laborat, faciliusque *τούτου* propter *τέχνη* mutari poterat in *τοῦτο* quam hoc in illud. Astius: *τοῦτο τέχνη* hoc artem esse i. e. ad hoc requiri artem. Valde dubito.

P. 504. E. *τί γὰρ ὄφελος σώματί γε κάμνοντι καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ σιτία πολλὰ διδόναι καὶ τὰ ἥδιστα ἢ ποτὰ ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν, ὃ μὴ ὀνήσει αὐτὸ ἔσθ' ὅτε πλέον, ἢ τοὐναντίον κατά γε τὸν δίκαιον λόγον καὶ ἔλαττον;* Sic locus distinguendus atque explicandus videtur: quod ei non magis (i. e. nihil) prodest, sed contra si verum dicendum etiam minus prodest (i. e. etiam nocet). Ita iam Schleiermacherus; sed Stallbaumius et Astius redierunt ad Heindorfii rationem ut sit *ἢ τοὐναντίον* „quam contrarium“ sc. cibi potusque abstinentia, quod male adiungitur post verba *ἄλλ' ὁτιοῦν*: esset enim res contraria, non res nulla, quod tamen deberet. Si vero haec explicatio sequenda esset, tum sane melius cum Heind. inserto *ἤ* verba

κατά γε τὸν δίκαιον λόγον sequentibus *καὶ ἔλαττον* adderes, quae sine illis mirifice languent.

P. 505. E. *ἀτὰρ κινδυνεύει ἀναγκαιότατον εἶναι οὕτως. εἰ μέντοι ποιήσομεν, οἶμαι ἔγωγε χρῆναι πάντας ἡμᾶς φιλονείκως ἔχειν πρὸς τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς τί ἐστι περὶ ὧν λέγομεν καὶ τί ψεῦδος.* Ad vocabulum *οὕτως* ut suppleamus *ποιεῖν* sive potius *ποιούμενον*, non ita inauditum videtur, quod erit idem atque *τοιοῦτον*. Stallbaumii explicationem improbamus, quum ita deesset notio eius quod *ἀναγκαιότατον* dicitur, et quum altera notio „in hoc rerum statu“ ab initio elocutionis ponenda fuisset. Quam idem proposuit coniecturam *ἀτ. κινδ. ἀν. εἶναι. οὑτωσὶ μέντοι ποιήσωμεν· οἶμαι ἔγωγε κτλ.* ea facilis quidem videtur: sed tum post *οἶμαι* etiam *δέ* addendum esset: simulque verba p. 506. A. *λέγω μέντοι ταῦτα, εἰ δοκεῖ χρῆναι περανθῆναι τὸν λόγον* ostendunt, etiam haec priora conditionali modo dicenda fuisse. Nam post affirmationem (*οὑτωσὶ ποιήσωμεν*) conditioni non iam est locus.

P. 508. C. *ὡς ἄρα ἐγὼ οὐχ οἷός τ' εἰμὶ βοηθῆσαι οὔτε ἐμαυτῷ οὔτε τῶν φίλων οὐδενὶ οὐδὲ τῶν οἰκείων.* In hac librorum lectione nobis quoque acquiescendum neque *οὔτε* inferendum videtur: sed aliter atque Astius fecit *οὐδέ* explicamus. Duo sunt membra *ἐμαυτῷ* et *τῶν φίλων οὐδενὶ οὐδὲ τῶν οἰκείων*, in quibus inter *φίλων* et *οἰκείων* non ea quidem est progressio quae plane hoc *οὐδέ* probet: sed similia non sunt rara. Est plane idem quod p. 509. B. *μήτε ἑαυτῷ μήτε τοῖς αὑτοῦ φίλοις τε καὶ ἑταίροις*, ubi etiam simplex *καί* sufficiebat.

P. 509. B. *ἀλλὰ πολλὴ ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν μὴ δύνασθαι βοηθεῖν κτλ.* Est haec constructio satis usitata, personalis quae grammaticis nominatur pro nostra impersonali, ut *δίκαιός εἰμι ποιεῖν* et cetera huiusmodi. Miramur Stallbaumium ita disserentem quasi *τὸ μὴ βοηθεῖν* dicatur *βοήθεια*, quum idem recte deinceps rem explicet. Sed ut recta explicatio locum habeat, tollendum comma post *βοήθειαν*: aliter enim haec confluere nequeunt. Ita vero iam Heindorfius, Bekkerus, Astius, et ipse Stallbaumius in ed. mai.

P. 510. A. *ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ ἥδε.* Rectum est *ἥδε*, at non quia referendum ad praecedentia; sunt enim duae quidem rationes, sed ars una, qua docemur eadem esse primi vel saltem primis accepti. Pariter Astius.

P. 511. D. *ἐὰν δὲ ἐξ Αἰγύπτου ἢ ἐκ τοῦ Πόντου, ἐὰν πάμπολυ ταύτης τῆς μεγάλης εὐεργεσίας, σώσασ᾽ ἃ νῦν δὴ ἔλεγον καὶ αὐτὸν καὶ παῖδας καὶ χρήματα καὶ γυναῖκας, ἀποβιβάσασ᾽ εἰς τὸν λιμένα δύο δραχμὰς ἐπράξατο.* Locus sanissimus est quem iam Buttmannus explicavit. Duae sunt protases *ἐὰν ἐξ Αἰ. ἢ ἐκ τοῦ Π. σώσῃ*, et *ἐὰν π. τ. τ. μ. εὐ. πράξηται.* Propter insertam autem secundam protasin in apodosi prioris sensus per epexegesin repetitur participio *σώσασα*, et denique quo res apertior in oculos cadat additur *ἀποβιβάσασα.* Quam Astius hic vidit membrorum disiectionem, aptissima est sermoni Platonis nullis regulis incluso. — Verba *καὶ γυναῖκας* Menexeni loco sane non defenduntur: non enim in eo haeremus quod *γυναῖκας* post *χρήματα* collocatum, sed quod *χρήματα* inter *παῖδας* et *γυναῖκας.* Mirus etiam pluralis numerus quasi uni (*αὐτόν*) essent plures. Ficinus sicut Schleiermacherus ex sensu vertit. Facillime plane abessent. Astius in aliena hoc loco abiisse videtur.

P. 512. E. *ἀλλ᾽ ὦ μακάριε ὅρα μὴ ἄλλο τι τὸ γενναῖον καὶ τὸ ἀγαθὸν ἢ τοῦ σώζειν τε καὶ σώζεσθαι. μὴ γὰρ τοῦτο μέν, τὸ ζῆν ὁποσονδὴ χρόνον, τὸν ὡς ἀληθῶς ἄνδρα ἐατέον ἐστὶ καὶ οὐ φιλοψυχητέον, ἀλλὰ ἐπιτρέψαντα περὶ τούτων τῷ θεῷ κτλ. Μὴ — ἐστί* Astius ita tueri videtur ut in eo acquiescere possis. *Ἐατέον* minime mutandum, neque explicandum per *ἐᾶν χαίρειν* (quod verum, si esset *ὡς πλεῖστον χρόνον*), sed est: non curandum, libere et tranquille exspectandum. Bene Schleiermacherus: *und ob nicht ein Mann — muss dahingestellt sein lassen.*

P. 513. D. *ἀλλ᾽ ἐὰν πολλάκις ἴσως καὶ βέλτιον ταὐτὰ ταῦτα διασκοπώμεθα, πεισθήσει. Ἴσως* optime se habet neque alieno est loco. Non enim hoc incertum est, an ex iterata contemplatione persuasio prodeat (quod esset *ἴσως πεισθήσει*), sed hoc, an illa contemplatio instituatur.

P. 514. A. *εἰ οὖν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους, δημοσίᾳ πράξαντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἐπὶ τὰ οἰκοδομικὰ κτλ.* Aoristi vis haec est: postquam ingressi essemus cursum vitae civilis. Idem infra, sed facilius intellectu *ἐπιχειρήσαντες δημοσιεύειν.* Similiter, sed obscure Astius.

Ibid. C. *οἰκοδομήματα πολλὰ μὲν καὶ καλὰ μετὰ τῶν διδασκάλων ᾠκοδομημένα ἡμῖν, πολλὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ ἡμῶν, ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλλάγημεν.* Verba *ἰδίᾳ ἡμῶν* recte Astius explicat.

Ibid. D. *φέρε πρὸς θεῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης πῶς ἔχει τὸ σῶμα πρὸς ὑγίειαν; ἢ εἰ δή τις ἄλλος διὰ Σωκράτην ἀπηλλάγη νόσου ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος;* Vulgatam olim emendatam Stallb. defendit explicatione si quid video satis mira, quum inde sensus exeat: si quis per Socratem morbo liberatus est, quomodo se habet ad valetudinem? Quod quaeso quidnam est aliud atque: si quis sanus factus, num sanus factus? — Contra plane eodem modo p. 515. A. *φέρε Καλλικλῆς ἤδη τινα βελτίω πεποίηκε τῶν πολιτῶν;* Sonus quidem non gratus in verbis *ἢ ἤδη*: sed saepe in hac re veteres aliter sensisse novimus. Vide ex. c. iam p. 522. A. *ἢ εἰ εἴποι.* — Aliter rem expedit Faehsius, interrogationem obliquam in verbis *εἰ δή τις κτλ.* statuens. Sed huic rationi aliquantum iam particula *δή*, magis etiam interrogationis vehementia (*φέρε πρὸς θεῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Σ.*) obstare videtur.

P. 515. D. *Ἴσως. Οὐκ ἴσως δή, ὦ βέλτιστε, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμολογημένων.* Malum esse *δεῖ* et constructio cum *ἴσως*, absente articulo *τοῦ*, et oppositum *ἀνάγκη* demonstrat, quo item simpliciter responsum quod dandum erat pronuntiatur. Recte igitur Bekkerum deserimus.

P. 516. A. *ὄνων γοῦν ἂν ἐπιμελητὴς καὶ ἵππων καὶ βοῶν τοιοῦτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ λακτίζοντας αὐτοὺς μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνοντας ἀπέδειξε ταῦτα ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα.* Nec hic cum Bekkero *ἑαυτόν* pro *αὐτούς* receperim. Exiguum enim videtur hoc significari quod ipsum custodem feriant: contra *αὐτούς* additum constructionem commodiorem et apertiorem reddit. Neque multum gravabor cum Astio pronomen omnino abiicere nec necessarium nec bene confirmatum a codd.

P. 517. D. *ἐγὼ γοῦν σε πολλάκις οἶμαι ὡμολογηκέναι καὶ ἐγνωκέναι, ὅτι διττὴ αὕτη τις ἡ πραγματεία ἐστὶ καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχήν.* Scribo *ἔστι.* Nam *διττή* non esse praedicatum, *τίς* ostendit: itaque Schleierm. recte: *dass es wirklich eine solche zwiefache Beschäftigung gibt.* Similiter p. 518. A. *ταὐτὰ οὖν ταῦτα ὅτι ἔστι καὶ περὶ ψυχήν.*

P. 518. A. *ἥκεις δὲ ὀλίγον ὕστερον λέγων ὅτι ἄνθρωποι καλοὶ κἀγαθοὶ γεγόνασι πολῖται ἐν τῇ πόλει κτλ.* Minime suspicione dignum *ἄνθρωποι*, quod quis tandem intulerit? Est quidem pro *τινές*, sed indicat addendam esse definitionem, quales homines; quae postea inest latiori quaestioni *καὶ ἐπειδὰν ἐγὼ*

ἐρωτῶ οἵτινες. Eodem sensu, sed brevius dixerit *ἄνθρωποι τοιοίδε οἷος Θεαρίων κτλ.* Astius in Comment. vocem defendit, sed rem non absolvit, quum contemtionis tantum gratia additam existimat.

Ibid. D. *οἱ δ' αὖ δι' ἀπειρίαν οὐ τοὺς ἑστιῶντας αἰτιάσονται κτλ.* Bonum est *αὖ* neque praefero *οὖν.* Explico: plane eodem modo, in hac quoque re pares civibus in civitate pro quorum imagine sunt.

P. 519. C. *φάσκοντες γὰρ ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι πολλάκις κατηγοροῦσι τῶν μαθητῶν ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐτούς.* Quamvis non facile explicaveris unde ortum sit *αὐτούς* (nam glossemate ad *σφᾶς* quis opus habuerit?): non tamen video quomodo defendi possit. Nam ea ratio qua sola sensum praebet, ut querantur ipsos se magistros, quibus summa gratia debeatur, iniuria affici, ea neque hoc loco desideratur, posceretque hanc collocationem: *ὡς αὐτοὺς σφᾶς ἀδικοῦσιν* sive *αὐτοὺς σφᾶς ὡς ἀδικοῦσιν.* Sic p. 520. B. simpliciter *ὡς πονηρόν ἐστιν εἰς σφᾶς.* Idem Astium sentire video. Stallbaumii explicationem „eos ipsos conqueri“ non intelligo, neque congruit cum ea latina eiusdem versio.

Ibid. D. *σὺ δ' οὐκ ἂν οἷός τ' εἴης λέγειν εἰ μή τίς σοι ἀποκρίνοιτο;* Interrogandi signum sustulerant Heindorfius et Buttmannus in ed. 1., reduxerunt Stallbaumius et Buttmannus in ed. 2., sed hanc rationem non iam ut illam illustraverunt. Videbant illi in his verbis salsam ironiam, quae nulla est Calliclis in hoc opere: sed aut festiva levitate aut importuna protervitate quae cogitat apertissime profatur. Sic hoc quoque in loco. Socrates fessus longa oratione eam interruperat: iam ille stomachatur: Putaram nunc quidem aliquando te missis quaestionibus continente oratione sensus tuos explicare: ecce iam denuo res haeret: nunquamne hoc praestare poteris? Cui expostulationi suavissime respondet quae saepissime hunc librum ornat Socratis tranquilla et subridens ironia: *ἔοικά γε· νῦν γοῦν συχνοὺς τείνω τῶν λόγων.*

P. 521. A. *ἐπὶ ποτέραν οὖν με παρακαλεῖς τὴν θεραπείαν τῆς πόλεως; διόρισόν μοι τὴν τοῦ διαμάχεσθαι Ἀθηναίοις ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται, ὡς ἰατρόν, ἢ ὡς διακονήσοντα καὶ πρὸς χάριν ὁμιλήσοντα; — Λέγω τοίνυν ὅτι ὡς διακονήσοντα. Κολακεύσοντα ἄρα με ὦ γενναιότατε παρακαλεῖς.* Quod Heindorfius, Stallbaumius et Astius ante *κολακεύσοντα*

inserere volunt *ὡς*, mihi non modo ex tribus superioribus facillime suppleri videtur (alia est ratio locorum p. 514. A. D. quos Buttm. attulit), sed eo omisso simul facilior fit transitus ex phrasi *ὡς κολακεύσοντα παρακαλεῖς με* ad proximam *Μυσὸν καλεῖν*. — In quibus verbis — ut obiter hoc addam — recta videtur Olympiodori explicatio, quam etiam secutus est Stallbaumius, modo apodosin ex illius quam huius potius sententia conformes: Si hanc vivendi rationem, cui iam *κολακείας* nomine turpitudinis notam inuris, etiam peiore nomine infamare studes, imo si pessimo omnium, si Mysi nomine appellare eiusmodi hominem tibi libet: nihil proficies, nulla tamen exstat alia ratio qua ab omni te iniuria defendas. — Est eadem sententia quae p. 511. A. — Astii ratio huic cognata, sed paulo debilior videtur.

Ibid. E. *ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὅδε εἴργασται ἀνὴρ καὶ αὐτούς, καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει, τέμνων τε καὶ κάων καὶ ἰσχναίνων καὶ πνίγων ἀπορεῖν ποιεῖ.* Melius videtur ita interpungi: *καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει τέμνων τε καὶ κάων, καὶ ἰσχναίνων καὶ πνίγων ἀπορεῖν ποιεῖ*, ne et *διαφθείρει* parum et *ἀπορεῖν ποιεῖ* nimium habeat explicationis.

P. 523. B. *ὅ τε οὖν Πλούτων καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ ἐκ μακάρων νήσων ἰόντες ἔλεγον πρὸς τὸν Δία.* Stallbaumius cum Heindorfio ex Plutarcho recepit *οἱ ἐκ μακάρων νήσων*, in quo non agnosco Platonis manum, neque Astii subtiliore expositione permoveor. Nam qui accuratius apud utrumque scriptorem hanc narrationem considerat, animadvertit Plutarchum Platonis verba in accuratiorem formam redegisse, quum passim particulas adderet et alia mutaret, itaque vel inscius opinor sui aevi colorem illis inferret, quo tamen saepius singulorum vim et simul insignem vitae quotidianae imitationem a Platone multa cum arte expressam perdidit. Ex quibus Heindorfius plura quam debebat recepit, atque pariter h. l. verba *ἐκ μακάρων νήσων* multo facilius adiunguntur participio *ἰόντες*, si non per repetitum articulum arcte cohaerent cum substantivo *ἐπιμεληταί*. Pendent enim ut saepe fit inter utrumque.

P. 524. D. *ἑνὶ δὲ λόγῳ, οἷος εἶναι παρεσκεύαστο τὸ σῶμα ζῶν, ἔνδηλα ταῦτα καὶ τελευτήσαντος ἢ πάντα ἢ τὰ πολλὰ ἐπί τινα χρόνον.* Ita nobis quoque necessario legendum videtur, quum per totam rem imperfectum nunquam adhibitum sit

neque adhiberi potuerit. Nam quae Astius profert („ita sunt ut erant") quomodo inesse possint Graecis equidem non video. Simul per ἤ multo aptius oppositio inter *πάντα* et *τὰ πολλά* indicatur, atque ipsa vis v. *πάντα* augetur, quum sit idem fere atque: si non omnia quod plerumque, at sane pleraque. — Ceterum in proxime praegressis Stallbaumii explicationem voc. *νεκρός* iam Astius recte admiratus est.

P. 525. D. *ὧν ἐγώ φημι ἕνα καὶ Ἀρχέλαον ἔσεσθαι* — *καὶ ἄλλον ὅστις ἂν τοιοῦτος τύραννος ᾖ*. *Ἕνα* servandum esse ex ipsis rationis utriusque exemplis ab Heindorfio allatis apparet. Ponitur enim, ubi ex numero et genere quodam unus ita effertur, ut orationis vis sit in illo, omittitur, ubi significatur inesse aliquem generi cuidam, ut vis illa sit in hoc genere.

P. 526. C. *ἐνίοτε δ' ἄλλην εἰσιδὼν κτλ.* Quod non additur *ψυχήν*, quamvis non *ψυχή*, sed *τοιοῦτός τις* praecesserit, plane convenit libero et negligentiori dicendi generi quod per omnem hunc mythum conspici iam supra monuimus. Accedit quod *ψυχήν*, si omnino addendum fuisset, proxime vel ante vel post *εἰσιδών* locum habere debuisse arbitror. Eadem ratione infra in verbis *ταὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός* male *δέ* omittitur. Omisso enim oratio multo fit pressior et magis ornata quam pro loci colore. Neque haerebit in ter repetito vocabulo, qui p. 523. A.— 524. decies repetitum *οὖν* (v. praecipue p. 523. B.), p. 523. C. ternum *γάρ* intra tres versus, atque ibidem *ἔφη* — *ἔφη* — *ἦ δ' ὅς* intra quattuor, denique ibidem haec verba consideraverit: *οἱ κρινόμενοι κρίνονται· ζῶντες γὰρ κρίνονται.* Neque haec ferenda modo, sed agnoscenda in iis ars scriptoris.

Ibid. *ἑκάτερος δὲ τούτων ῥάβδον ἔχων δικάζει. ὁ δὲ Μίνως ἐπισκοπῶν κάθηται, μόνος ἔχων χρυσοῦν σκῆπτρον, ὥς φησιν Ὀδυσσεὺς ὁ Ὁμήρου ἰδεῖν αὐτὸν χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα θεμιστεύοντα νέκυσσιν.* Platoni haec servanda esse iam Boeckhius et Stallbaumius exposuerunt, ut non iam hoc demonstrandum esse videretur, atque in ed. 2. Heind. plane haec dubitatio silentio pressa sit. Sed denuo qui eam moveret Astius exstitit. Et tamen profecto multae sunt caussae quarum quaeque rem evincit. Sic quae Heindorfio et Astio visa est nimis exigua sedendi, baculi, sceptri mentio, num maioris momenti supra distinctio Asiae atque Europae in ortu iudicum? Et omnino Platonem in hoc mytho aliter atque in aliis sublimia minime

quaesivisse, sed vulgari captui se accommodasse non sola ex dictione apparet. Nullo enim in alio ita ex vulgi opinione fabulas suas proposuit et quasi sedulo cavit ne novare aliquid videretur. Quo pertinet etiam ratio qua Homeri versum testimonii loco et auctoritate illius nitens attulit, quum alias non nisi ludens poetarum verba immisceat. Quod eadem mente eum fecisse opinor qua totum dialogum, id quod neminem fugere potest, data opera ita instituit ut vel indoctus, quin vel negligens lector scriptoris sententiam non possit non percipere. Hoc vero exponere non huius loci est: unum addam, nisi hoc fine absolutus esset mythus et quasi rotundus factus, nullo modo Plato novam orationem ordiri potuisset ita ut fecit his verbis: *ἐγὼ μὲν οὖν ὦ Καλλίκλεις κτλ.* — At de parva re ut moneam restat. *Μόνος* complures editores interpungendo cum *κάθηται* iunxerunt neque quisquam oblocutus est, Stallbaumius etiam diserte explicat „eum solum sedere quum ceteri stare soleant". Sed quis unquam audivit iudicem stantem ius dicere? Contra apertum est Minoem solum sceptro aureo ornatum opponi alteris duobus nonnisi virga instructis. Res ipsa et ratio versus Homerici plura addere vetant: neque omnino video quomodo suam rationem (*κάθηται μόνος*) Astius ipso illo Homeri versu confirmare voluerit, neque magis Luc. Necyom. 11., ubi aeque atque in Homero de reliquis duobus nulla plane mentio. Quod vero pro simplici *ἐπισκοπεῖ* dixit *ἐπισκοπῶν κάθηται*, quae res ansam dedit erroris, ex Homero fluxisse arbitror, qui post versum citatum *ἥμενον* addit.

P. 527. A. *καί σε ἴσως τυπτήσει τις καὶ ἐπὶ κόρρης ἀτίμως καὶ πάντως προπηλακιεῖ.* *Ἐπὶ κόρρης* abesse non posse Buttmannus ostendit; sed nec *ἀτίμως* praeter necessitatem additum ferri modo posse dixerim. Eo ipso enim alterum minus fit *ἄγροικον*, quum Socrates ipse quam grave sit illud se sentire ostendat.

Ibid. C. *ἐμοὶ οὖν πειθόμενος ἀκολούθησον ἐνταῦθα οἷ ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας, ὡς ὁ λόγος σημαίνει.* Quod Stallbaumius recepit *ὁ σὸς λόγος*, multi quidem codices tuentur, sed alienum est ab hoc loco, ubi nec Calliclis nec suum *λόγον* Socrates affert, sed eum quem communiter uterque atque etiam Polus et Gorgias probaverunt, ut ne addito quidem *καί* ferri possit. Aptius etiam fuisset p. 511. B. ubi tamen Stallbaumius ipse contra eosdem auctores *σός* re-

iecit. — Neque aliter supra B. *οὗτος ὁ λόγος*. — Similiter Astius.

Ibid. *καὶ ἔασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου καὶ προπηλακίσαι ἐὰν βούληται καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θαρρῶν πατάξαι τὴν ἄτιμον πληγήν.* *Πάταξαι* a Stallbaumio denuo revocatum esse valde miror. Infinitivum et codicum auctoritas et sensus satis tuentur sive potius postulant. Vere dixit *θαρρῶν* imperativum postulare: sed ipse in ed. mai. iam rectissime eum exhibuit in verbo *ἔασον*, cuius ellipsis exempla idem satis multa attulit ad p. 451. D. Medio autem nullus omnino hic locus: quod nisi fallor ne esset quidem „cura te verberandum" sed proprie „cura tibi verberandum sc. alium i. e. verbera". Ita rem verius etiam defendi opinor quam ex Astii ratione. Ceterum in Aristophanis loco (Nub. 494.) *τύπτομαι* pro simplici passivo habeo, quo efficitur iocus qualis Strepsiadem decet pinguis et stolidus.